

Sammandrag

Inlärningsresultaten i svenskundervisningen efter förnyelsen av timresursen och tidigareläggningen

Hösten 2016 tidigarelades den medellånga BI-svenskan till årskurs 6 i finskspråkiga grundskolor. Tidigareläggningen förverkligades genom att tänja på timresursen, så att 2 årsveckotimmar flyttades från årskurserna 7-9 till årskurs 6. Vissa kommuner har kompenserat årskurserna 7-9 med mera svenskundervisning, men så är inte fallet i alla kommuner.

Hanaholmens Svenska nu-nätverk och Språkläraryrket i Finland SUKOL rf beställde denna undersökning, där man utreder hur antalet årsveckotimmar och tidigareläggningen påverkar elevernas svenskkunskaper i olika kommuner. I undersökningen ingår intervjuer med närmare hundra lärare i svenska i högstadiet och gymnasiet och man har också använt sig av resultaten i det nationella provet i svenska i årskurs 9. Undersökningen har utförts av ekonomie magister Tero Kurki.

Undersökningsmaterialet samlades in i september-oktober 2021 genom intervjuer via en enkätstudie och telefonintervjuer med 196 högstadielärare och 60 gymnasielärare som undervisar svenska runt om i Finland. De intervjuade personerna valdes slumpmässigt utgående från förteckningen på skolor som fått SUKOLs nationella prov och skolornas kontaktuppgifter. Svartpersonerna fördelades runt om i Finland och från alla landskap. Det gjordes en innehållsanalys och en kvantitativ analys till intervjumaterialets svar. Därtill gjordes en kvantitativ analys utgående från vitsorden i nationella provet i BI-svenska i årskurs 9.

En överväldigande majoritet av högstadielärarna som svarade på undersökningen ställer sig positiva till tidigareläggningen i sig, men samtidigt är nästan alla av den åsikten att man inte har uppnått de målsättningar som ställdes på reformen. En stor del av respondenterna är mycket kritiska till reformen och upplever att man inte nått ett enda av de uppställda målen. Lärarna är tvungna att skynda på undervisningen på grund av det låga antalet undervisningstimmar och på grund av större grupper, och de hinner inte beakta frågor i anslutning till svenskspråkig kultur under timmarna. Hälften av respondenterna tog fram att elevernas kunskaper har försämrats och ofta riktar sig kritiken mot elevernas förmåga att producera texter. Med ett lågt antal undervisningstimmar hinner man inte gå igenom exempelvis grundläggande vokabulär.

I närmare tre av fyra svar kritiserar högstadielärarna flytten av undervisningstimmar från högstadiet till lågstadiet och de är kritiska till de få undervisningstimmar i högstadiet efter reformen. I många svar konstateras att lärarna ofta måste ta undervisningen från början eller så framskrider den inte på grund av få antalet timmar eller på grund av de pauser i undervisningen som periodsystemet medför. En effektiv inlärning förutsätter en tillräckligt frekvent upprepning av saker man ska lära sig.

Av de gymnasielärare som svarade på undersökningen ansåg den största andelen (57 %) att svenskkunskaperna har försämrats mycket under de senaste två läsåren. Ungefär en tredjedel (36 %) ansåg att svenskkunskaperna har försämrats något. Sju procent ansåg att kunnandet är på samma nivå. Det anmärkningsvärda är att ingen ansåg att kunnandet har förbättrats.

Då gymnasielärarna tillfrågades om orsaken till försämringen, angav två tredjedelar av lärarna det låga antalet undervisningstimmar i högstadiet som en avgörande faktor. I de flesta kommuner

erbjuds svenskundervisning endast fyra årsveckotimmar under hela högstadietiden. Pauserna i undervisningen för också med sig problem och de kan bero på få undervisningstimmar, periodsystemet och semestrar och evenemang som inträffar under undervisningsdagarna. Undervisningens kvalitet i lågstadiet lyfts fram som en tredje bidragande orsak: vissa gymnasielärare har lagt märke till att en del av lärarna som undervisar svenska i lågstadiet inte har motivation eller tillräckligt kunnande att undervisa språket.

Med reformer försöker man oftast förbättra situationen eller åtminstone förhindra att den blir sämre. I ljuset av denna forskning har målsättningarna i den nya läroplanens timfördelnings- och tidigareläggingsreform inte uppnåtts fullt ut, och på många delområden i läroplanen har man gått i fel riktning. Det finns fog för en oro över elevernas grundläggande språkkunskaper när de söker sig till fortsatta studier och arbetslivet.